

Dit stappenplan ondersteunt u bij het importeren van uw meetgegevens voor de Landelijke Enquête Waterkwaliteit (LEW) 2022 in de Aquo-kit.

Aquo-kit account voor LEW

Voor het importeren van de LEW-gegevens is per waterbeheerder een speciaal LEW-account in Aquo-kit aangemaakt. Gebruik voor het inlezen van uw LEW-gegevens **alleen het Aquo-kit-LEW-account** en gebruik dit account uitsluitend voor de LEW!

Stap 0: Wat u moet weten

Account Bij het Aquo-kit LEW-account is de gebruikersnaam gelijk aan 'xxxx_lew', waarbij 'xxxx' een codering van de waterbeheerder is.

Onder- Aquo-kit maakt gebruik van het Informatiemodel (IM) Metingen. Voor de LEW moet u twee bestanden aanleveren/importeren:

- CSV-bestand met gegevens van de meetpunten waar waterkwaliteitsmonitoring heeft plaatsgevonden.
- CSV-bestand met gegevens van fysisch-chemische en biologische monitoringgegevens/meetwaarden. Dit bestand kan ook de kenmerken van de monsters bevatten, hetgeen voor biologische meetwaarden van belang is.
- **Planning** De biologische gegevens mogen later worden aangeleverd dan de fysisch-chemische gegevens.
- **Uniek ID** Elke meetwaarde hoort een **unieke Meetwaarde.lokaalID** te hebben.

Stap 1 : Meetpunten

a. Controleer met de functie **'Toetsing | Beheren Meetpunten**' of alle meetpunten, waarop in 2021 meetwaarden beschikbaar waren, al bekend zijn in de database.

Kies de optie "*Meetpunten en monitoringlocaties*". Hierdoor worden naast de eigen geïmporteerde meetpunten ook de formele monitoringlocaties uit de diverse monitoringprogramma's getoond. U kunt de getoonde meetpunten downloaden door op het CSV-icoontje te klikken. Indien meetpunten ontbreken, of gegevens onjuist zijn, kunt u deze aanvullen volgens stap 1b t/m 1d.

Om snel inzicht te krijgen in missende meetpunt-informatie kunnen de validaties (stap 5) worden geraadpleegd.

b. Controleer het IM Metingen bestand (*.CSV) met meetpunten aan de hand van het <u>Aquo-kit</u> <u>Stappenplan Meetpunten</u>.

Zorg ervoor dat de onderstaande kolommen zijn gevuld;

- GeometriePunt.X_RD en GeometriePunt.Y_RD (verplicht)
- Omschrijving
- Indien er op het meetpunt gewasbeschermingsmiddelen zijn gemonitord; KRWwatertype.code én Watergangcategorie.code
- c. Importeer een IM Metingen CSV-bestand met meetpunten met de knop **<Importeren meetpunten>** in de functie **`Toetsing | Beheren Meetpunten**' op de volgende wijze:
  - Selecteer het importbestand en kies <Toevoegen>
  - Kies <Start importeren>

Meetpunten worden ingelezen in het eigen gedeelte van de Aquo-kit database: de 'dataomgeving'.

Als een meetpunt opnieuw wordt geïmporteerd, dan worden bestaande meetpuntgegevens overschreven.

Meetpuntcodes die al in de database staan als (formele) monitoringlocaties hoeven niet te worden geïmporteerd. Ze kunnen eventueel in het meetpuntenbestand worden opgenomen en worden geïmporteerd mits de kenmerken overeenkomen met de reeds vastgelegde monitoringlocaties.

d. Controleer de gegevens van geïmporteerde meetpunten volgens stap 1a.

Als de gegevens van formele monitoringlocaties onjuist of onvolledig zijn, dan kunnen die gecorrigeerd worden in de functie **'Monitoring | Beheren monitoringlocaties'**, maar alleen door het hoofdaccount (account waarmee KRW beoordeling wordt uitgevoerd, over het algemeen uw waterbeheerderscode, en eindigend op '01') van uw instantie.

Stap 2 : Meetwaarden – fysisch-chemisch – uiterlijk 27 april 2022

- e. Controleer de kolommen in het IM Metingen CSV-bestand met meetwaarden (incl. monsterkenmerken) aan de hand van bijlage A (zie pagina 5).
- f. Controleer de vulling van het IM Metingen meetwaardenbestand met fysisch-chemische monitoringgegevens aan de hand van onderstaande punten:

Onderdeel Controle		Klopt
Aquo conform	Zijn alle gebruikte codes en omschrijvingen conform de Aquo-standaard? Raadpleeg voor de juiste codes of omschrijving de desbetreffende domeintabel in de Aquo DS (DomeintabellenService) op <u>www.aquo.nl</u> .	
Meetwaarden compleet	waarden Is de set met meetwaarden in het aangeboden bestand(en) compleet; bevat de set de meetgegevens die gevraagd worden in de brief?	
Identificaties	Bevatten de kolommen met identificaties alleen de tekens 'A-Z', 'a-z', '0-9', '_, '?	
Deel- of somparameter deelparameters beschikbaar? Blijkbaar is de somparameter en zijn ook de onderliggend deelparameters beschikbaar? Blijkbaar is de somparameter dan berekend uit de deelparameter. Geadviseerd wordt om dan alleen de 'ruwe' meetwaarden van de deelparameters op te nemen en niet die van de somparameters.		
Numerieke waarde	ieke waarde Zijn de numerieke waarden reëel? Staan er bijvoorbeeld geen onterechte negatieve waarden of '9999' in vermeld?	

g. Optioneel: alleen als u voor de eerste keer in het rapportagejaar gegevens gaat importeren. Verwijder meetwaarden van eerdere meetjaren uit de dataomgeving van uw account met de functie 'Toetsing | Verwijderen meetwaarden'. Er verschijnt een waarschuwing. Daarna worden ALLE meetwaarden uit uw dataomgeving verwijderd. Stap 2i zal nu sneller verlopen.

Tip! Importeer eerst een meetwaardenbestand met meetwaarden van 1 maand. Zo kan worden gecontroleerd of er (repeterende) fouten in het meetwaardenbestand voorkomen. Een groot meetwaardenbestand met veel fouten zal de import sterk vertragen vanwege het wegschrijven van alle foutmeldingen naar een logbestand

- h. Importeer een IM Metingen CSV-bestand met meetwaarden met de functie **'Toetsing | Importeren Meetwaarden**' op de volgende wijze:
  - Kies voor het juiste 'formaat': 'IM Metingen' (CSV)', selecteer het importbestand met meetwaarden en kies <Toevoegen>
    - Doe dit voor alle te importeren bestanden met meetwaarden.
  - Kies < Start importeren >

Opgelet! Tijdens importeren kan het voorkomen dat een meetwaarde niet wordt geimporteerd omdat de parametercode (nog) onbekend is in Aquo-kit.

In het log-venster wordt dan de volgende melding getoond: '*Row x warning message: Parameter.code 'xxx' is unknown.'* Voer de volgende acties uit om te voorkomen dat meetwaarden niet worden geïmporteerd;

- Download het logbestand en controleer welke parametercodes onbekend zijn.
- Corrigeer de parametercodes aan de hand van de Aquo-standaard (incl. TWN). Als de parametercode wel correct is, maar niet door Aquo-kit is herkend; geef het meteen door aan de servicedesk, zodat dit meteen gecorrigeerd wordt.
- Importeer deze meetwaarden opnieuw.

Controleer eventueel de geïmporteerde gegevens met de functie **'Toetsing | Raadplegen | Toetsresultaten**', en kies hier voor de optie '*Toetsresultaten en meetwaarden'*. Klik vervolgens op het filter-icoon, nu worden de geïmporteerde meetwaarden getoond.

- i. Publiceer met de functie 'Monitoring | **Publiceren LEW-gegevens**' door onderstaande stappen uit te voeren:
  - Ga na of vóór publicatie data aan uw dataset moet worden toegevoegd, zie stap 3 en 4 (stap 4 is een optionele stap)
  - Selecteer meetjaar 2021
  - Klik op '*Publiceer LEW-gegevens'*

Door te publiceren wordt uw dataset onderdeel van de landelijke LEW-dataset voor dit jaar. **Opgelet! Publiceer ALTIJD een volledige dataset - dus met ALLE fysisch-chemische (en eventueel ook al biologische) gegevens - voor het betreffende meetjaar!** Bij een hernieuwde publicatie in hetzelfde rappportagejaar (2022) worden ALLE eerdere gepubliceerde gegevens van het gekozen meetjaar (2021) verwijderd uit de landelijke dataset, en vervangen door de opnieuw gepubliceerde dataset van dat meetjaar.

j. Voer stap 5 uit en vervolg met stap 3.

Stap 3 : Meetwaarden – biologisch – uiterlijk 29 juni 2022

k. Controleer de kolommen in het IM Metingen CSV-bestand met meetwaarden (incl. monsterkenmerken) aan de hand van bijlage A (zie pagina 6).

Opgelet!	De lijst met biotaxonnamen in Aquo-kit is bijgewerkt met toevoegingen aan de TWN (Taxa Waterbeheer	
	Nederland) t/m eind 2020. Daarna is de lijst niet meer bijgewerkt omdat de impact op de Maatlatten	
	goed kan worden bepaald, en een onbekende impact op de KRW-toestandsbepaling ongewenst is.	

I. Controleer de vulling van het IM Metingen meetwaardenbestand met biologische monitoringgegevens aan de hand van onderstaande punten:

Onderdeel	Controle	Klopt		
Aquo conform	Zijn alle gebruikte codes en omschrijvingen conform de Aquo-standaard? Raadpleeg voor de juiste codes of omschrijving de desbetreffende domeintabel in de Aquo DS (DomeintabellenService) op <u>www.aquo.nl</u> .			
Meetwaarden compleet	Is de set met meetwaarden in het aangeboden bestand(en) compleet; bevat de set de meetgegevens die gevraagd worden in de brief?			
Identificaties	Bevatten de kolommen met identificaties alleen de tekens 'A-Z', 'a-z', '0-9', _', '?			
Numerieke waarde	Zijn de numerieke waarden reëel? Staan er bijvoorbeeld geen onterechte negatieve waarden of '9999' in vermeld?			
Biotaxon.naam	Is bij de biologische meetwaarden in de kolom 'biotaxon.naam' gebruik gemaakt van de wetenschappelijke naam volgens de TWN (Taxa Waterbeheer Nederland)? Er mogen geen TWN-namen gebruikt worden met TWN-statuscode '91' of '92'.			
Waardebepalings- methode/ analysevoorschrift	Is de waardebepalingsmethode overal gevuld? Zonder waardebepalingsmethode is niet bekend hoe de waarneming tot stand is gekomen en kan de meetwaarde niet altijd eenduidig worden geïnterpreteerd.			
Monster	Zijn de volgende monsterkenmerken ook ingevuld? Monsterophaaldatum Monstercompartiment.code Bemonsteringsapparaat.code 			
Fytoplankton	Hebben de meetwaarden betrekking op het aantal cellen per volume? Bij dergelijke meetwaarden is de hoedanigheid.code gelijk aan 'cel'.			
Macrofauna	Is per monster ook een meetwaarde met de bemonsteringsoppervlakte opgegeven?			
Vis	Is als bemonsteringsapparaat de Aquo-code van het vangtuig opgegeven?			
Vis	Hebben de meetwaarden betrekking op 'aantallen', en is daarbij ook de vislengteklasse in discrete centimeters opgegeven (als lengteklasse.code) ?			
Vis	Is per monster ook een meetwaarde met de bemonsteringsoppervlakte opgegeven?			
Vis	Is per monster ook een meetwaarde met de representatieve oppervlakte opgegeven?			

Opgelet! De dataset voor het te rapporteren meetjaar (2021) moet zo compleet mogelijk in uw dataomgeving staan als u gaat Publiceren in stap 3p. Dus verwijder geen eerder geïmporteerde fysisch-chemische meetwaarden als de biologische meetwaarden eraan worden toegevoegd.

- m. Importeer een IM Metingen CSV-bestand met meetwaarden met de functie **'Toetsing | Importeren Meetwaarden**' op de volgende wijze:
  - Kies voor het juiste 'formaat': 'IM Metingen' (CSV)', selecteer het importbestand met meetwaarden en kies <Toevoegen>
    - Doe dit voor alle te importeren bestanden met meetwaarden.
  - Kies <Start importeren>

Opgelet! Tijdens importeren kan het voorkomen dat een meetwaarden niet wordt geimporteerd omdat de biotaxonnaam onbekend is in Aquo-kit. In het log-venster wordt dan de volgende melding getoond: '*Waarschuwing: Er zijn onbekende biotaxa namen gevonden. Bekijk het logbestand voor details.*'

Voer de volgende acties uit om te voorkomen dat meetwaarden niet worden geïmporteerd;

- Download het logbestand en controleer welke biotaxonnamen onbekend zijn.
- Corrigeer de biotaxonnamen aan de hand van de Aquo-standaard (incl. TWN!). Als de (nieuwe) biotaxonnaam wel correct is, maar (nog) niet in Aquo-kit is opgenomen; geef het meteen door aan de servicedesk, zodat dit gecorrigeerd wordt.
- Importeer deze meetwaarden opnieuw.

Controleer eventueel de geïmporteerde meetwaarden met de functie **`Toetsing | Raadplegen | Toetsresultaten**' en kies hier voor de optie *`Toetsresultaten en meetwaarden'*. Klik vervolgens op het filter-icoon, nu worden de geïmporteerde meetwaarden getoond.

n. Publiceer met de functie 'Monitoring | **Publiceren LEW-gegevens**' door onderstaande stappen uit te voeren:

- Ga na of vóór publicatie data aan uw dataset moet worden toegevoegd, zie stap 4 (stap 4 is een optionele stap)
- Selecteer meetjaar 2021
- Klik op `*Publiceer LEW-gegevens'*

Door te publiceren wordt uw dataset onderdeel van de landelijke LEW-dataset voor dit jaar.

Opgelet! Publiceer ALTIJD een volledige dataset - dus met ALLE fysisch-chemische én biologisch gegevens - voor het betreffende meetjaar! Bij een hernieuwde publicatie in hetzelfde rapportagejaar (2022) worden ALLE eerder gepubliceerde gegevens van het gekozen meetjaar (2021) verwijderd uit de landelijke dataset, en vervangen door de opnieuw gepubliceerde dataset van dat meetjaar.

o. Voer stap 5 uit en vervolg eventueel met stap 4.

Stap 4 : Optioneel: Meetwaarden – correcties eerdere meetjaren (2020 of eerder)

In uw bronsysteem kunnen correcties en/of aanvullingen hebben plaatsgevonden bij meetwaarden van eerdere meetjaren; dus in 2020 of eerder. Ook deze kunt u nu aanleveren.

- p. Maak importbestanden met daarin <u>uitsluitend de gecorrigeerde gegevens en/of aanvullingen</u> uit meetjaar 2020 of eerder.
- q. Controleer de importbestanden volgens stap 2f/2g en 3m/3n.

Opgelet! De dataset met de gecorrigeerde en/of aanvullende gegevens van 2020 of eerder moet worden toegevoegd aan de (complete) dataset van het te rapporteren meetjaar (2022). Dus verwijder geen eerder in stap 2 en 3 geïmporteerde fysisch-chemische en/of biologische meetwaarden. Importeer een IM Metingen CSV-bestand met meetwaarden met de functie 'Toetsing | r. Importeren Meetwaarden' volgens stap 2i of 3o. Publiceer met de functie 'Monitoring | Publiceren LEW-gegevens' door onderstaande s. stappen uit te voeren: Selecteer meetjaar 2020 of een eerder meetjaar Klik op 'Publiceer LEW-gegevens' Bij deze publicatie worden de eerdere gepubliceerde gegevens van meetjaar 2020 (of eerder) gekoppeld aan het huidige rapportagejaar (2022) en toegevoegd aan de landelijke dataset. De vorige jaar (of daarvoor) gepubliceerde gegevens van meetjaar 2020 (of eerder) blijven in de Ter info! database behouden omdat die gekoppeld zijn aan rapportagejaar 2021 (of eerder). Op deze wijze staan in de database zowel de oorspronkelijke gepubliceerde dataset - met daarin de geconstateerde fouten - als ook gecorrigeerde / aangevulde gegevens.

t. Voer stap 5 uit

Stap 5 : Valideren aangeleverde gegevens

- u. Controleer met de functie 'Monitoring | **Valideren monitoring**' op onderstaande wijze of de aangeleverde/gepubliceerde waterkwaliteitgegevens <u>compleet</u> en <u>consistent</u> zijn:
  - Selecteer een relevante controlequery met 'LEW', 'LMG' of 'NUT' in de code bij het filterveld 'Validatie monitoring'. Het overzicht wordt automatisch getoond.
  - Raadpleeg de inhoud in het getoonde overzicht.

De naam van een controlequery kan aangeven dat deze geen resultaten mag opleveren (**FOUT**). Als in dergelijk validatie-overzicht geen meldingen verschijnen, dan zijn de aangeleverde gegevens op dat punt waarschijnlijk correct! Ga dan naar stap 5x. Als er vervolgens wel meldingen verschijnen; ga naar stap 5w.

Als u omissies in de aangeleverde dataset constateert, of de dataset wil aanvullen met nagekomen gegevens voer dan stap 2i/3n `Importeren meetwaarden' opnieuw uit, <u>zodat in uw</u> <u>dataomgeving per meetjaar de complete fysisch-chemische én biologische dataset staat.</u> Voer daarna stap 2j/3o `Publiceren LEW-gegevens' opnieuw uit.

v. Lees de omschrijving van de validatie, en corrigeer de gegevens als volgt.

	Fout	Herstelactie
033NUT	FOUT- MNLSO monitoringlocaties met ingevulde datum buitengebruikname zonder opvolging	Geef aan <u>servicedesk@ihw.nl</u> door wat de code is van de MNLSO-locaties die de oude locatie heeft vervangen.
054LEW	FOUT- Meetpunten uit LEW zonder meetpunt- informatie	Importeer een gecorrigeerd/aangevuld meetpuntenbestand.
055LEW	FOUT- Meetpunten met fouten in XY-coördinaten	Importeer een gecorrigeerd/aangevuld meetpuntenbestand.
058LEW	FOUT(GEDULD)- Meetwaarden uit LEW hebben geen unieke meetwaarde.lokaalID	Dit rapportagejaar mag u de foutmelding nog negeren, maar zorg ervoor dat volgend jaar bij de opslag in (en export uit) uw bronsysteem elke meetwaarde een eigen lokaalid heeft.
067LEW	FOUT- Bij meetpunt (met gewasb.midd.) ontbreekt KRW-watertype	Importeer een gecorrigeerd/aangevuld meetpuntenbestand.
068LMG	INFO- Bij meetpunt (met gewasb.midd.) ontbreekt Watergangcategorie	Importeer een gecorrigeerd/aangevuld meetpuntenbestand waarin ook de (nieuwe) kolom watergangcategorie.code is ingevuld. Deze actie mag na eind april (uiterlijk 31 augustus 2022) worden uitgevoerd.

Importeer het gecorrigeerde/aanvullende bestand met meetpunten (stap 1c) en/of meetwaarden (stap 2i/3n) opnieuw, <u>zodat in uw dataomgeving per meetjaar de complete</u> <u>correcte dataset staat</u>. Voer daarna stap 2j/3o 'Publiceren LEW-gegevens' opnieuw uit. Ga pas naar de volgende stap als alle aangeleverde gegevens goed en volledig zijn.

w. Laat voor **27 april 2022 (chemie)** / **29 juni 2022 (biologie)** weten dat u de levering voor de LEW over het jaar 2021 heeft afgerond via servicedesk@ihw.nl. U krijgt dan een 🙂 !

Bijlage A IM Metingen CSV-bestand met meetwaarden (incl. monsterkenmerken)

Controleer de formaten in het importbestand (*.CSV) aan de hand van de checklist.

Ter info

Ook als de vulling van de kolom niet verplicht is, dan moet deze vaak wel gevuld worden! Bijvoorbeeld met parameter.code bij een meetwaarde van 'Cl' (chloride).

Kolomtitel	Vulling verplicht voor LEW?	Formaat / verwerking importfunctie
Meetobject.Namespace	Ja	Verwijzing naar de bronhouder van het meetpunt. Formaat: 'NLxx', xx=cijfercode waterbeheerder.
Meetobject.lokaalID	Ja	Verwijzing naar de lokaalID (code/identificatie) van het meetpunt bij de bronhouder; dus zonder namespace (prefix 'NLxx_')! Een lokaalID moet beperkt zijn tot 30 tekens en mag alleen de tekens 'A-Z','a-z','0-9','_','-' bevatten.
Namespace	Ja	Verwijzing naar de bronhouder van de meetwaarde (en het monster). Formaat: 'NLxx', met xx=cijfercode waterbeheerder
Monster.lokaalID	Nee	Verwijzing naar unieke identificatie van het monster bij de bronhouder; dus zonder namespace (prefix 'NLxx_')! Een lokaalID moet beperkt zijn tot 30 tekens en mag alleen de tekens 'A-Z','a-z','0- 9','_','-' bevatten. Een monsteridentificatie moet uniek zijn per namespace, en mag dus maar in combinatie met één meetpuntidentificatie voorkomen. Voor de biologische toetsing wordt verwacht dat er bij de meetwaarden een monsteridentificatie bekend is. Per compartiment een eigen monsteridentificatie.
MonsterCompartiment.code	Nee	Dit is de tweelettercode, niet de cijfercode.
Orgaan.code	Nee	Verplicht als compartiment 'organisme' is
Organisme.naam	Nee	Waarde uit domeintabel Biotaxon, Verplicht als compartiment 'organisme' is
Bemonsteringsapparaat.code	Nee	(cijfer)code (geen id), bijvoorbeeld code '89' bij een Stortkuil.
Monsterophaaldatum	Nee	jiji-mm-dd
Monsterophaaltiid	Nee	hh:mm:ss (van 00:00:00 t/m 23:59:59)
GeometriePunt.X	Nee	X- en Y-coördinaat volgens het RD-stelsel (in meters) van het
GeometriePunt Y		monster; beide invullen of beide leeglaten.
Meetwaarde.lokaalID	Ja	Verwijzing naar unieke identificatie van de meetwaarde bij de bronhouder; dus zonder namespace (prefix 'NLxx ')!
ResultaatDatum	Ja	jjjj-mm-dd. De Resultaatdatum is het moment waarop de meting of waarneming tot een resultaat heeft geleid. Indien er geen eigen Resultaatdatum bekend is, en er wel een Einddatum is, dan deze kolom vullen met Einddatum. Als er ook geen Einddatum is, dan kolom vullen met Begindatum.
Begindatum	Ja	jjjj-mm-dd. De datum van de meting.
Begintijd	Nee	hh:mm:ss (van 00:00:00 t/m 23:59:59) Het tijdstip van de meting.
Einddatum	Nee	jjjj-mm-dd. De einddatum van de meting als die langer dan een dag duurt.
Eindtijd	Nee	hh:mm:ss (van 00:00:00 t/m 23:59:59) Dit is de eindtijd van de meting.
Grootheid.code	Conditio-	Of een Grootheidcode of een Typeringcode moet worden ingevuld.
Typering.code	neel	
Parameter.code	Nee	Code van ChemischeStof of Object.
Biotaxon.naam	Nee	TWN-naam van biotaxon.
Eenheid.code	Ja	
Hoedanigheid.code	Ja	
AnalyseCompartiment.code	Ja	Dit is de tweelettercode, niet de cijfercode.
Levensstadium.code	Nee	Bijv. code 'LS-JU' (Levensstadium-Juveniel)
Lengteklasse.code	Nee	Bijv. code 'VL-014cm'
Geslacht.code	Nee	Bijv. code 'GE-M' (Geslacht-Man) of 'GE-V' (Geslacht-Vrouw)
Verschijningsvorm.code	Nee	
Levensvorm.code	Nee	Bijv. fytoplanktonlevensvormen.
Gedrag.code	Nee	
Waardebewerkingsmethode.code	Nee	Als kolom leeg is, dan krijgt de meetwaarde de code "NVT"
Waardebepalingsmethode.code	Nee	Bijv. 'HH-W11A:2010' (Handb.Hydrobiol Werkvoorschrift 11A – Inventarisatie).
Limietsymbool	Nee	Leeg of < of >. Een '-' teken mag niet!
Numeriekewaarde	Ja	Decimaalteken: punt, geen komma. Wetenschappelijke notatie mag
Alfanumeriekewaarde	Nee	
Kwaliteitsoordeel.code	Nee	Als kolom leeg is, dan krijgt de meetwaarde de code "00" (normale waarde)
LocatieTypeWaardeBepaling.id	Nee	Bijvoorbeeld 'In Situ' (in het veld, id=1) of 'Ex Situ' (op het lab, id=2).